

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici številka 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v soboto, 30. maja 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 61.

XI. Ljubljanski velesejem pozdravljen!

Lepo dobo let ima Ljubljanski velesejem za seboj, v drugem desetletju je, in je vendar še vedno čil, čvrst in zdrav kot je bil v prvih letih svojega obstoja. Da, mirne duše in s ponosom lahko trdimo, da si je naš velesejem svojo pozicijo še bolj utrdil. Postal je v gospodarski organizaciji stalna, koristna in potrebna ustanova, ki se uveljavlja v vedno večji meri. Kot gobe po dežju so klili v povojni dobi velessejmi iz tal, treba je bilo posebnih konferenc in konvencij, da se je njih število omejilo; in kje so danes! Večina je postala žrtev preneglednosti, navidezna potreba se je izkazala kot odvisna, hirati so začeli in izhiralali so. Ostalo je le to, kar je dobro, zdravo in potrebno. Biti nam more le v ponos in v veliko zadovoljstvo, da je med tvorbami povojne dobe Ljubljanski velesejem ena najbolj zdravih.

Enajst let je preteklo, odkar smo videli v Tivoliju prvič izdelke produkcije in pridelke zemlje, in vse je ostalo tako, kot je bilo. Pa so se razmere vobče vendar tako zelo predrušile. Povojne opojnosti ni več, na njeno mesto je stopila suha realnost, gospodarska kriza trka na okna na vseh koncih in krajih, podjetnost je zbežala in se je umaknila v najskrajnejše kotičke previdnosti, kjer leži naložena mrtva glavica. V takšnih razmerah so velessejmi klicarji, ki vabijo glavnicu zopet na dan, ki pravijo, da vendarle ni tako hudo kot se splošno misli, da je previdnost vse-

eno prevelika in da je treba pričeti zopet življenje gospodarskega udejstvovanja.

Med glasnimi in, kot upamo, prav uspešnimi klicarji je tudi naš velesejem. Kamorkoli na sejmu pogledaš, povsod življenje, upolnjeni pogledi v bodočnost, podjetnost, vabilo na delo, na dobro naložbo glavnice.

Veliko nalogo si je velesejem nadel in videti je, da jo bo dobro izpeljal ter se kot enakovereden brat uvrstil v vrsto svojih velikih prednikov, oziroma stopil večkrat tudi pred vrsto ter korakal pred njo. O posameznostih v prednostih letošnje prireditve ne bomo govorili; pridi in pogledaj, pa boš videl, da naše besede niso pretirane in da boš odnesel s sejma najlepše utise in najboljše izgleda za bodočnost, ki naj bo vsaj nekoliko drugačna, kot je sedanja doba večnih kriz in insolvent. Če nam vcepi sejem upanje v boljše bodočnost in upanje v uspeh našega dela, je izpolnil svojo nalogo v najobilnejši meri. Naš list mu je nudil vseskozi največjo pozornost, sledil je pripravam, mudil se pri tem paviljonu, otipal oni odelek, govoril o tej panogi, priporočal obisk v kar največjem številu itd. Pokazal je, kako se mora razumevati pomen te največje naše gospodarske razstave za vse naše gospodarsko življenje.

In kot dobri njegovi prijatelji mu želimo tudi to pot kar najlepših uspehov!

NOVA ŽELEZNIŠKA TARIFA ZA PREMOG.

Po sklepu generalne direkcije državnih železnic stopi 15. junija t. l. v veljavo nova železniška tarifa za črni in rjavi premog, za lignit in koks.

* * *

DRŽAVNI OBRтни ŠOLI V SKOPLJU IN NA CETINJU.

Trgovski minister je odredil, da se otvorita s pričetkom šolskega l. 1931-32. državni obrtni šoli v Skoplju in na Cetinju. Skopska obrtna šola bo imela oddelek za elektrotehniko, stavbarstvo in umetnostno obrt, cetinjska za avtotehniko, elektrotehniko in stavbarstvo. Učna doba na obeh šolah traja tri leta.

* * *

HMELJSKI TRG.

V Zateu povečano povpraševanje iz inozemstva zaradi večje prodaje piva. Cene 150 do 250 Kč. Vreme je za hmelj v splošnem ugodno. Dela na poljih normalno napredujejo. V nekaterih krajih so hmeljski nasadi trpeli zaradi mrčesa. Splošno stanje hmelja se smatra za ugodno. Javni markacijski urad v Zateu je rebistriral do danes 166.000 meter-skih stotov.

* * *

MEDNARODNI KMETIJSKI KONGRES.

Prihodnje dni odpotuje v Prago naša delegacija na mednarodni kme-

tijski kongres. Vodja naše delegacije je gosp. dr. Frangeš, bivši kmetijski minister, med člani pa so zastopniki združenstva in profesorji zagrebške in beograjske poljedelske fakultete. Mednarodni poljedelski kongresi imajo dolgo tradicijo in se vrše že od leta 1889.

* * *

NIZEK DELNIŠKI INDEKS V AVSTRIJI.

V sredi maja je padla indeksna številka avstrijskih delnic na doslej najglobljo točko. Če vzamemo za indeks leta 1926. številko 100, je znašal indeks 30. aprila t. l. 72,3, 15. maja pa že 58,6; lani je bil 15. maja še 91,8. Industrijske delnice so padle v teku enega leta za polnih 40%, bančne pa za več kot 30%.

* * *

O STANJU ŽETVE V NAŠI DRŽAVI.

Izvojniško društvo kraljevine Jugoslavije je zbralo iz vse države podatke o stanju žetve in posevkov. Po teh podatkih se smemo nadejati, da bo letošnja žetev tolikšna kakor leta 1929, ki je bila najboljša v zadnjem desetletju. Ječmen je odcvetel in odlično kaže, pšenici je zagotovljeno dovolj moče in se zanjo ni bati. Turščica povsod dobro obeta. Tudi sadje je povsod v prav dobrem stanju. Žuželk je letos prav malo. Tako kaže povsod prav dobro za letošnjo žetev. Zdravstveno stanje živine je odlično.

Zaščita naslova »trgovec«.

Te dni sem bral v nekem nemškem strokovnem časopisu za papir in pisarniške potrebščine lep članek, ki je značilen za današnje razmere in ki po svojih zanimivih izvajanjih zasluži, da ga vsaj v glavnih potezah priobčimo tudi slovenskemu trgovstvu. Članek navaja med drugim sledeče:

Trgovina je prastara ustanova, ki jo poznajo že najstarejši zgodovinski viri. Uživala je v preteklih letih upravičeno velik ugled, kar dokazujejo številne predprave, katere so ji podeljevali razni vladarji. V starih, pa tudi se v polpreteklih časih je bila čast, biti trgovec, ki je užival tudi v družabnem oziru vse pravice enakopravnega državljana. Spominjati se moramo na ugled, ki so ga uživali trgovci v hanseatskih mestih, da si moremo predstavljati, kaj je pomenjal trgovec v preteklih časih.

Kake trgovce imamo danes v naših vrstah?

Kje pa še najdemo danes starega ponosnega, dobrosrčnega trgovca starega kova? Iskati moramo, da najdemo v trgovskih vrstah ljudi, ki so nam bili v prejšnjih časih vzorniki.

Mnogo je pripomoglo k temu dejstvo, da je trgovina danes prosta obrt. Le preveč onih, ki nimajo ne poklica, ne zmožnosti in tudi ne veselja za trgovino, je vstopilo v trgovske vrste in hoče biti trgovec. Brez nadaljnjega si more nadejati ta naslov danes vsakdo, ki ima priglaseno kako trgovsko obrt. Nihče ga pa ne vpraša, ali ima tudi kaj pojma o trgovini, ali ima kaj smisla za trgovsko poslovanje.

Poštenega trgovca, vzgojenega po starih trgovskih načelih, ki je ponosen na svoj poklic, kojega se je v redu izučil, danes že težko ločimo od elementov, kateri so se po slučajni konjunkturi vrinili v trgovski stan, ne da bi mu delali čast.

Kako naj to odpravimo?

Da se ugled trgovca zopet dvigne na prejšnji ugledni položaj, je mogoče doseči le s tem, da se dvigne strokovni nivo našega naraščaja. Vsakdo, ki se izučil, naj z vajeniškim izpitom dokaže zmožnosti za trgovca. To se danes zahteva že v vsakem poklicu. Izpite delajo uradniki, zdravniki, učitelji itd. Predno se trgovski pomočnik osamosvoji, naj bi zopet s praktičnim izpitom pokazal, da ima potrebne zmožnosti za dobrega in solidnega trgovca. Le na ta način nam bi bilo mogoče doseči, da bo trgovec pridobil prejšnji ugled in v javnem življenju spet zavzel mesto, katero mu po važnosti njegovega poklica za gospodarstvo po vsej pravici pripada. Kdor se ni v redu izučil trgovine temu naj se enostavno prepriča, da bi se nazival trgovec. Prenehati mora to, da bi imel vsakdo pravico dostopa v trgovino in se nazivati trgovec.

Prižadevajmo si, da to prepričimo. Strnimo se vsi v eno fronto v borbi za to, da pridobi trgovski stan svoj izgubljeni ugled, da bo zopet čast biti trgovec, ne pa, da bi se moral res pravi trgovec tega naziva pri ljudeh, ki ga ne poznajo, večkrat celo sramovati.

Smatral sem za to potrebno, da opozorim naše trgovce na težnje naših tovarišev v inozemstvu. Mislim, da ga ni trgovca pri nas, ki bi se s temi težnjami ne strinjal. Naše organizacije so v tem pogledu pokazale hvalevredno inicijativno. Kruto bomo razočarani, ako novi obrtni red, na katerega stavimo veliko upanja, ne bo izboljšal v tem pogledu položaja.

Naša zahteva je bila in ostane: trgovina trgovcu, ne pa ljudem, ki so vse drugo, kakor izučeni trgovci. Kakor si ne moremo misliti rokodelca brez usposobljenostnega dokaza, tako si tudi ne moremo misliti, da bi smel postati trgovec vsakdo, pa naj se je trgovine učil ali ne.

Vilko Weixl.

Apel na člane davčnih odborov.

Vsi občutimo na lastnih žepih težko krizo v našem gospodarstvu. Čuti jo trgovina, čuti jo industrija in težke posledice ima tudi za obrt, ki je med vsemi panogami gospodarsko še najšibkejša. Nobenemu ni prizanešeno. Zaloge, nabavljene v nadi na normalno razprodajo, ne gredo v denar. Težke čase preživlja naš kmet, dobro se ne godi našemu srednjemu stanu, posledice tega pa trpi trgovina, obrt in industrija.

Blago se težko razpečava, odjemalci so pičili, naročniki redki, pa je trgovec in obrtnik primoran oddati mnogo denarja na kredit, ki postaja vedno bolj riskanten. Izgube so na dnevnem redu. Nič boljše se ne godi veletrovin, ki jo zadevajo ob slabi konjunkturi, obilih prisilnih poravnava in mnogih konkurzih težke izgube.

Vsi vemo in se zavedamo, da gremo nazaj, da ne napredujemo in da le s težavo držimo svoje dosedanje pozicije.

Te občutne splošne gospodarske depresije pa se ne zavedajo davčne uprave. Od mnogih strani dobivamo opozorila, da so davčne uprave pripravile za odmero pridobnine predloge, ki v nekaterih primerih daleko presega celotno lansko predlogo. Ker vemo, da so davčne uprave k temu sili fiskalni nagibi, jim tega niti zameriti ne moremo in ne smemo, da bi smeli pričakovati, da bi ravno davčne uprave morale biti najbolj informirane o žalostnem položaju v našem gospodarstvu.

Teh predlogov ni treba motriti posebnostno tragično, ker so ravno še le predlogi. Vendar pa nas opominjajo na nevarnost, ki preti pretežni večini naših trgovcev, industrijcev in obrtnikov. Ta opomin nam daje povod, da apeliramo na člane davčnih odborov, ki imajo odločitev v rokah, naj spravijo oceno dohodkov za odmero pridobnine v sklad s plačilno zmožnostjo davkoplačevalcev. Naj imajo pred očmi težke prilike, v katerih se gospodarstvo nahaja, in ne bo jim težko, da izpolnijo svoj dolžnost.

Zakon jim daje veliko moč, postavlja jih za razsodnike med davčno upravo in davkoplačevalci, nalaga pa jim tudi dolžnost, da vršijo svoj posel vestno in nepristransko. Te dolžnosti vršiti jim letos ne bo težko, ker bodo upoštevali, da dohodninske razmere v letu 1930 z zelo redkimi izjemami gotovo niti v eni stroki niso bile ugodnejše nego leta 1929, pač pa v pretežni večini strok gotovo slabše.

Prepričani smo, da bodo davčni odbori v polni meri izpolnili svojo dolžnost in skrbeli za to, da se bo pridobnina tudi za leto 1931 gibala v mejah pravičnosti, to je v mejah davčne moči in plačilne zmožnosti davkoplačevalcev. To spričo razmer v letu 1930 ni samo njihova dolžnost, temveč je tudi pravica davkoplačevalcev, koje zastopajo, da to od njih zahtevajo.

z. m.

Občni zbor Ljubljanske borze.

V četrtek popoldne se je vršil v Trgovskem domu VI. redni občni zbor Ljubljanske borze za blago in vrednote, ki ga je otvoril in vodil predsednik g. Dragotin Hribar. V svojem pozdravnem nagovoru je g. predsednik pozdravil namestnika borznega komisarja načelnika finančne direkcije v Ljubljani g. Frana Bajiča, ki je zastopal odsotnega finančnega direktorja dr. Povaleja, in zastopnika finančnega ministrstva ravnatelja podružnice Narodne banke v Ljubljani g. Ivana Gregoriča. V svojem poročilu je predsednik g. Hribar poudaril, da svetovna gospodarska kriza tudi ni prizanesla naši borzi, ki je občutila zastoj zlasti v prometu z lesom. Vendar naša borza ni bila tako hudo prizadeta, kakor to opažamo pri velikih inozemskih borzah. Če se je navzlic težočam borzno poslovanje tudi lani dobro razvijalo, tedaj gre zasluga glavnemu tajniku dr. Mariju Dobrili in pravnemu tajniku dvornemu svetniku Božidarju Bežeku. Na koncu svojih izjavljanj se je predsednik g. Hribar spomnil lani prerano umrlega člana borznega sveta g. Antona Kristana, ki je v borzi več let z vneto sodeloval, kakor tudi borznih članov Petra Majdiča, Kozine, Knafliča in Orozja.

Poročilo finančnega odbora

Je podal g. Josip Gogala, ki je ugotovil, da je borza lani plačala zadnji obrok brezobrestnega posojila v višini 20.000 Din in je sedaj brez dolga. Poslovni uspeh lanskega leta je bil nekoliko slabši, vendar znaša prebitok 281.000 Din. Ugotovil je, da je knjigovodstvo borze v najlepšem redu in je zato predlagal absolutorij borznemu svetu, kar je bilo soglasno odobreno.

Za ukinjenje ali poostreitev prisilno-poravnalega postopanja.

K besedi se je nato oglasil predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin, ki je ugotovil, da se nevarno množijo poizkusi tihih in prisilnih poravnav, kar spravlja našo trgovino in industrijo v veliko nevarnost in nesigurnost, izziva pa tudi bojazen za dober glas naše trgovine. Prečital je dopis, ki ga je poslalo Društvo industrijev Ljubljanski borzi, glede ukrepov, ki bi bili potrebni, da se ta bolezen zatre. Iz dopisa tega društva, ki se, kakor znano, intenzivno bavi z zaščito upnikov, je razvidno, da je stanje glede prijavljanja poravnav ostalo nevezdržno. Glede insolventne Dravske banovine na tretjem me-

stu v državi; le po številu prebivalstva znatno večja Dunavska in Savska banovina beležita večje število insolventov. Društvo je mnenja, da mora njeno prizadevanje ostati brez uspeha, če se tudi druge organizacije ne uprejo naraščajočemu prijavljanju poravnav. Ministrstvu pravde in ministrstvu za trgovino in industrijo bi se moralo predlagati, da se ukine zakon o prisilni poravnavi izven zlonurca ali pa da se določbe zakona poostrijo, zlasti s tem, da se poviša minimalna kvota za poravnavo od 40 na 75%. Gosp. Jelačin je nato ugotovil, da je sedanje stanje v resnici nevezdržno. Trгоvec, ki prodaja na kredit, mora v popolno negotovost zapati blago kupcu. V teku enega leta, odkar je v veljavi zakon o prisilni poravnavi, se je izkazalo, da določbe tega zakona ne morejo preprečiti zlorab. Da se ohrani dober glas naših gospodarskih podjetij in da se ta podjetja obvarujejo pred nepotrebni izgubami, naj občni zbor pooblasti borzni svet, da stori korake pri pristojnih ministrstvih v smislu dopisa Društva industrijev in veletrgovcev. Na vsak način se mora preprečiti, da bi gotovi ljudje delali kupčije na škodo dobaviteljev. V številnih primerih se je v zadnjem času izkazalo, da se predlagajo prisilne poravnave, čeprav bilančno stanje ne izkazuje nikakega primankljaja, temveč presežek aktiv.

Ugotovitve g. Jelačina je iz svojih lastnih izkušenj potrdil tudi predsednik g. Dragotin Hribar, ki je ugotovil, da so gospodarska podjetja nasproti ljudem, ki izrabljajo institucijo prisilne poravnave, brez pomoči in orožja. Na predlog g. ravnatelja Slokarja je nato občni zbor sklenil resolucijo v smislu predloga.

Volitve.

Za tem so se vršile nadomestne volitve v borzni svet, finančni odbor in razsodišče. V borzni svet so bili ponovno izvoljeni gg. Dragotin Hribar, Ferdo Nikelsbacher, Rihard Schwiniger, Andrej Šarabon, nanovo pa je bil izvoljen g. Josip Kavčič. V finančni odbor so bili ponovno izvoljeni gg. Josip Gogala, Ivan Gregorec, Janko Jovan, Anton Kralj, in dr. Miroslav Lukan; v razsodišče pa gg. Ivan Avsenek, dr. Božič, Stanko Florjančič, Peter Hartman, Matej Hedžet, Janko Jovan, Zdenko Knez, Srečko Kobi Janko Levičar, Fran Modic, Cezar Menardi, Evald Popovič in Fran Stupica.

Čemu hujskanje?

V zadnjem času beremo po raznih delavskih listih krvavordeče članke o delodajalskih bičih, o izžemanju delavstva, o ledenomrzlem prehajanju preko stotin človeških žrtev. Zakaj tako hude besede?

Ker so mnoge tovarne in veleobrati pri nas morali zreducirati delavske vrste, znižati plače in uvesti skrajno gospodarnost.

Strogo delavskim listom sekundirajo z enakimi žargoni kajpak tudi one strokovne organizacije in glasila, ki bi se radi polastile delavskega zaupanja v druge, še nedavno politične in svetovnonaziranske cilje. Pa to nas toliko ne zanima.

Gre za vprašanje, ali je tako ravnanje človeško, delavsko in vestno in ali pomagamo z zatajevanjem stvarnega položaja rešiti resnične delavske in produkcijske probleme.

Najprvo to-le ugotovitev: Samo hujskanje še ni dejanski stan, a s samim rovanjem proti razrednemu solidarizmu pa tudi še nismo pomagali ne delavcu, ne tovarni in ne produkciji. Jasno je, da se takih sredstev poslužujejo le oni, ki žive od hujskanj na raznih položajih, ki pa za stvarno gospodarsko delo nimajo ne predizobrazbe, ne dobre volje, ne obče moralne kvalifikacije.

Poglejmo resnici v oči! Tovarne odpuščajo delavstvo, znižujejo mezde itd. Ali mar iz kaprice? Iz dobička-

željnosti, iz pohlepnosti, kakor beremo v podobnih hujskarijah? Ali nima tovarnar od večjega obrata večjih dobičkov, trdnjše podlage, ali smemo govoriti o procvitu, kadar se ustavljajo stroji in ko naročila nazadujejo. Ali mar ne obstoja konkurenca med industrijskimi proizvodi, ali niso produkcijski obrati v stalni eksistenčni nevarnosti iz tisoč in tisoč razlogov, n. pr. enostaven carinski odlok v sosedni državi, ki zanj živa duša ne izve, preden ne izide iznenada v uradnih listih itd.

Če bi res šlo za tako enostavne zadeve: Zakaj propagatorji podobnih hujskarij ne predlagajo, da ustanove sami tovarne, n. pr. z združenim kapitalom. Zakaj ne spravijo par sto tisoč skupaj in poskusijo srečo z raznimi industrijskimi obrati. Radi bi videli, kakšne bodo plače nameščencev teh obratov, kakšno njihovo delo, kakšni gospodarski vidiki.

To bi bil konkreten predlog za omiljenje brezposelnosti. Pa tudi s stališča efektivne podpore za brezposelne bi ga bilo toplo pripravljati. Za njegovo izvedbo bi se zavzemali tisti, ki bi mesto praznih fraz prizadetim hoteli resnično pomagati z dejanji.

Ali ti hujskači ne uvidijo, da veljajo v gospodarstvu labilni zakoni in da je tu sreča opoteča, kakor v kmetijstvu, kjer more slaba letina ali vremenska neizredna uničiti ves trud enega ali mnogih let.

Če takih kritičnih pojavov v gospodarstvu ni, če je res krivda za reduk-

cije na osebnem razpoloženju gospodov delodajalcev in tovarnarjev, zakaj ne pograbit zlati priliko in ustanoviti samostojne zadrúžne industrije. To bi cveteli! Pomislite, vsi bi delali nesebično iz idealizma z niskimi plačami, ne kakor sedanji inženerji ali direktorji, pa tudi delavci bi ne rabili akordnih sistemov, da pospešijo razvoj lastnega podjetja.

V nekem glasilu čitamo pogosto solzne stvari o redukcijah. Pravimo »solzne«, ker smo uverjeni, da dotičnim, ki o teh stvareh pišejo, ni za drugo, kakor za igro in brezvestno norčevanje iz delavskega položaja in gospodarskega procesa zaradi ljubkih, salonskih teorij. Ali taki gospodje ne bi bolje storili, da bi kontretno predlagali, kaj naj se napravi, da se temu zlu odpmore, odnosno, da bi, ker so naravno oni najboljši »strokovnjaki«, sami vzeli vajeti v roke in se postavili na čelo te ali one akcije, ki jih imajo na jeziku toliko in začeli s pozitivnim delom.

Tako pa trobiti v sedanjo hudo industrijsko krizo o izžemanju, pretvarjati redukcije v delodajalske kaprice itd., ali je to ljubezen do resnice? Da ne pravimo, ljubezen do bližnjega, ljubezen do pravičnosti.

Pomagajte raje v gospodarskem delu, ustvarjajte prilike za delo, ne mecite polena pod noge onim, ki take prilike v naših skromnih razmerah ustvarjajo, ki se podajajo na riskantno polje industrijskega snovanja.

Res, čemu hujskanje?!

USTANOVITEV ZADRUGE ZA IZVOZ ŽIVINE.

V ministrstvu trgovine se je sestala konferenca zastopnikov našega narodnega gospodarstva pod vodstvom Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Po inicijativi ministra trgovine g. Demetroviča je bilo sklenjeno, da se ustanovi v naši državi posebna zadruga za izvoz živine. V teku 10 dni se imajo predložiti Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine pismeni predlogi o zadrugi.

NAJVEČJI PRODUCENT CINA REDUCIRAL DIVIDENDO.

Nizozemsko-indijska državna družba Billiton, ki je največji svetovni producent cina, razdeljuje za leto 1930. 20% dividendo proti 35% leto prej. Poslovno poročilo pravi, da je bila družba močno udeležena pri dogovoru o mednarodni redukciji cinove produkcije. Produkcijo je bilo treba omejiti, ker je bila prevelika in so se vidne zaloge cina podvojile, kar se je na trgu javilo v trajnem padanju cen. Dohodek vse cinove produkcije omenjene družbe je znesel v preteklem letu 29,620.000 hol. gold. ali 5,050.000 manj kot leto prej. Poročilo pravi, da se produkcija v globljih jamah ne izplača več in da jo bodo letos ustavili.

Aliseje

useh vrst eno- in večbarvne

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

Tečaj Društva sadnih trgovcev za Dravsko banovino v Ljutomeru.

V nedeljo dne 31. maja 1931 ob 8. uri predpoldne priredi v Ljutomeru Društvo sadnih trgovcev, sedež v Mariboru, sadjarski poučni tečaj v hotelu Zavratnik. Dnevni red je zelo obširen, kajti predavalo se bo o sadjarstvu sploh — kako sad obirati — kar je do danes še zelo pomankljivo — sortirati — dovažati ter kako po najvišji dnevni ceni vnovčiti, da dobi sadjar svoj trud dobro poplačan. Sadjarji Ljutomera in okolice, zlasti okraja Štrigova in Prekmurja, so iskreno vabljeni in dobrodošli.

Sadjarji, pri sedanji hudi denarni krizi in socijalni bedi je Vaša dolžnost, da se v velikem številu udeležite ter pogovorite, kako vse to ublažiti, kar bo mogoče edino le pri tej panogi doseči to je pri sadjarstvu. Tudi vsi sadni trgovci istega okoliša so iskreno vabljeni.

R. P.

UVELJAVLJENJE NOVE CARINSKE POGODBE S ČSR.

Današnji češkoslovaški uradni list objavlja, da bo češkoslovaško-jugoslovanska tarifna pogodba stopila v veljavo 1. junija. Obenem objavlja posamezne carinske postavke.

VAŽNA IZPREMEMBA V VODSTVU OSREDNJEGA URADA ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV.

Generalni ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu gosp. Milan Glaser je upokojen, za njegovo mesto pa je imenovan za generalnega ravnatelja g. dr. Arselin. Novi generalni direktor dr. Arselin je takoj po končani vojni stopil v službo socijalnega zavarovanja in je prevzel vodstvo Začasne železničarske zavarovalnice zoper nezgode v Ljubljani. Ko pa je stopil v veljavo sedanji zakon o zavarovanju delavcev leta 1922., je bil dr. Arselin premeščen k Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu, kjer je kot načelnik in pozneje direktor vodil važne oddelke tega urada. V tem svojstvu je dr. Arselin v odlični meri sodeloval pri organizaciji in ureditvi obveznega socijalnega zavarovanja v naši državi.

Poznamo g. dr. Arselina ne samo kot najboljšega poznavalca socijalne zakonodaje v naši državi, ampak tudi kot skrajno objektivnega in pravičnega uradnika. Prav zato smo njegovo imenovanje sprejeli z velikim zadoščenjem in iskrenim veseljem. Na visokem in odgovornem mestu mu želimo obilo uspehov.

SVETOVNA PRODUKCIJA UMETNE SVILE V PRVEM ČETRTLETJU.

Londonski »Commercial« je sestavil statistiko o svetovni produkciji umetne svile v prvem letošnjem četrletju, ki je znašala 99,470.000 funtov po 453,6 gramov proti 102,670.000 funtom v prvem četrletju leta 1930. Anglija je producirala 11,500.000 funtov (lani 12,200.000), Nemčija 13,600.000 (14,925.000), Češkoslovaška 1,000.000 (1,000.000), Japonska 10,100.000 (8,325.000), USA 28,800.000 (28,750.000). Razen Italije, Japonske in v majhnem obsegu USA povsod nazadovanje.

KNJIGA O RUSIJI.

Rastoča gospodarska aktiviteta Rusije na skoraj vseh evropskih in ameriških trgih zbujajo zmeraj večje zanimanje za oblikovanje gospodarstva v državi sovjetrov. Izredno bogato in dobro urejeno snov o gospodarskih načrtih Rusije dobimo v zadnjem zvezku od I. F. Losinsky-ja priobčevanih »Russische Monatsberichte« (Verlag »Finanznachrichten«, Wien, III. Marsergasse 1). Pridejan je opis sovjetskoruske državne industrije. Zanimivi so podatki o ruskem finančnem načrtu in o njegovi izvedljivosti. V tej zvezi se razlaga dumping in sprememba ruske države iz prvotnega tvorenja strank.

Vsak trgovec in smotren gospodar mora čitati
»TRGOVSKI LIST«

Po svetu

Tovarne parketov v Jugoslaviji so z 89-odstotno večino sklenile ustanoviti kartel, le parketna tovarna v Karlovcu, ki zastopa 11 odstotkov kontingentacije, je bila proti ustanovitvi kartela.

Pridelek bombaža v USA. Z bombažem obdelani svet v USA znaša v raznih letih od 45 do 47 milijonov acrov, povprečno 46 milijonov. Na 1 acre pride v povprečnosti nekaj nad 150 funtov bombaža (lani 147-7, leta 1929. 155-0, leta 1928. 152-9, leta 1927. 154-5). Lanski pridelek je izkazan s 13,932.000 balami po ca. 200 kg. 1 acre je 40-468 arov.

Podržavljenje angleških železnic bo v bližnjem času predmet resnega razmotrivanja in se bo Macdonald sam zavzel za to.

Največji italijanski blagovniški kongres »La Rimascence« v Milanu, s 16 podružnicami v drugih mestih, znižuje delniško glavnicu od 90 na 45 milijonov lir, da odpiše vsled pocenitve nastale zgube. Dividende letos ni; zadnja je bila 6 odstotkov.

Mednarodni odbor za trgovino z demanti je odklonil predlog, naj se produkcija reducira.

Ogrski in romunski eksporterji žita se bodo v kratkem sestali v svrhu posvetovanja o rešitvi žitne prodajne krize; upajo na dober uspeh.

Francija je kupila v obdonavskih državah velike množine žite iz tamkaj se nahajajočih zalog; tako poroča pariški list »Petit Journal«.

Izvoz tobaka iz Bolgarije je zelo padel, kar utegne imeti spričo izrednega pomena tega trgovskega predmeta slabe posledice v skupni izvojni bilanci Bolgarije; v prvem četrtletju t. l. je bilo izvoženih 6727 ton tobaka v vrednosti 702-37 mil. levov proti 8288 tonam in 1093-98 milijonom levov v prvem lanskem četrtletju.

Palazo za 7 milijonov čebel je dal pri Pragi zgraditi gen. direktor Slov. banke dr. Rašín. V tem moderno urejenem poslopiju je nastanjenih 140 čebelnih rodov.

Svetovna industrija svinčnikov se bo združila v trust, ki bo obsegal najpomembnejše tvrdke. Namen trustu je racionalna izraba obratov, gospodarska organizacija prodajnih aparatov in enotno vodstvo vseh podjetij. Sicer pa ostanejo posamezna podjetja samostojna.

Dogovor o Mednarodni agrarni kreditni banki je podpisalo doslej 13 držav; ostale države imajo priliko, da podpišejo dogovor do konca decembra t. l.

Ne Glanzstoff in ne Aku ne bosta izplačali nobene dividende za leto 1930.

Zaključki ameriških bakrenih družb, ki so kazali že lani veliko nazadovanje dobička, so letos še slabši, delajo pa še zmeraj s precejšnjim dobičkom.

Nemčiji se ponuja posojilo dveh milijard mark; posojilo naj prepreči ustavitve reparacijskih odplačil itd.

Proračunski deficit USA ceni Mellon za ca. 800 milijonov dolarjev, dočim so drugi govorili o 1000 milijonih. Proračunsko leto se bo zaključilo 30. junija.

Švicarski kapital v Ogrski se javlja v zadnjem času zmeraj bolj in se množijo švicarske investicije v ogrskem gospodarstvu.

Investicije ogrskih državnih železnic bodo znašale letos do 30 milijonov peng. Industrija mora kot lani financiranje dobav sama oskrbeti.

Priljubljenost se ustanovitev velikanskega petrolejskega trusta z glavnicu nad eno milijardo dolarjev; priprave vodi znani ameriški petrolejski magnat Sinclair.

Mednarodna konferenca juvelirjev je zborovala v Amsterdamu. Šlo je za formulacijo raznih pojmov, s čimer je bilo ustrezno zahtevam USA. Demant n. pr. je samo oni kamen, ki obstoji iz kristaliziranega ogljika. Od druge strani vemo, da je odpravljena vsaka omejitev produkcije demantov.

Češkoslovaške tovarne umetne svile (štiri so) so zvišale cene za povprečno 4 odstotke. Posebne cene uvoznih kontingentov s tem niso tangirane.

Obtok bankovcev v Češkoslovaški je izkazan s 5773 milijoni Kč, kritje v zlatu in devizah znaša 3587 milijonov Kč.

Argentinska Narodna banka je znižala obrestno mero od 7 na 6%, kar je pač znamenje časa.

RAZSTAVA POHIŠTVA NA LETOŠNJEM XI. LJUBLJANSKEM VELESEJMU.

Ena izmed mnogih zanimivosti na letošnjem XI. ljubljanskem velesejmu je brezdvomno razstava mizariskih del. Pohvalno bodi omenjeno, da so se odločili kompaktno razstaviti svoje izdelke mizarjski mojstri iz Št. Vida pri Ljubljani, Ljubljane in iz okolice. Poleg njih razstavi tudi še več drugih pohištvenih tvrdk samostojno. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti in solidnosti ter po skrajno zmernih cenah. Razstavljene so kuhinjske, spalne, jedilne opreme, pisarne in drugo od najpriprostejše do najfinejše in najbogatejše izdelave. Za svoje izdelke vsak mojster jamči, tako za kakovost in prvovrstnost lesa, kakor tudi za kakovost izvršitve vsakega posameznega kosa. Isti mojstri nameravajo z nekaterimi ljubljanskimi mizarji aranžirati skozi vse leto na prostori ljubljanskega velesejma stalno razstavo za mizarjske izdelke, na kar javnost še posebno opozarjamo. Vsak razstavljalec nudi vsakomur brezplačen proračun, brezplačne načrte in vse to stvarne informacije in pojasnila. Zlasti tuje naj se prepričajo, da pri nas mizarjski izdelki najmanj ne zaostajajo za onimi tujih tvrdk v kakovosti, cene naših izdelkov pa so v vsakem pogledu več kot konkurenčne.

Ponudbe poupraševanja

Tvrška Giusto Persich, Genova (104), Salita Sant Anna 5 int. 4 (Piazza Portello) išče zastopstva tukajšnjih večjih tvrdk za Ligurijo, eventualno za Gornjo Italijo, zlasti tvrdk naslednjih strok: deželni pridelki (fižol, suhe gobe) suhe slive, mesni izdelki, salame itd. Ponudbe je poslati direktno v našem jeziku.

Dobava prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 8. junija t. l. ponudbe glede dobave raznega orodja (nakovalna kladiva, ročna kladiva, kleščice, svedri, ključki za matice, škarje za rezanje pločevine, lopate, jeklena merila, francoski ključki itd.); do 15. junija t. l. pa glede dobave 1600 m žičnih vrvi. — III. Pomorska obalska komanda v Boki Kotorski sprejema do 10. junija t. l. ponudbe glede dobave 500 košar za premog in 100 steklenic; do 15. junija t. l. pa glede dobave 20 komadov železnih vozičkov za prevoz premoga. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 11. junija t. l. ponudbe glede dobave 2 zidnih ventilatorjev in 2 avtomatičnih zaklopnic, 120 kub. m borovih hlodov, 50 komadov posod za vodo, 10 kv. m pločevine, 1 kompletne konjske opreme, 10 komadov dežnih plaščev, 50 komadov ščetk, 70 komadov motvoza, 5 parov gumijastih rokavic, 5 kg žice in 50 komadov porcelanskih valjev za žico. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave 250 m kabla, 1400 kg bakrenih vrvi in 500 kg vijakov za tračnice. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. junija t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave raznega gradbenega materiala, kovin, železa, vodovodnih in kanalizacijskih cevi, armatur, okov za vrata in okna, peči, orodja, strojev, tračnic i. t. d.; pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave 400.000 kg amonijevega solitra, 200 kg bombažnega sukna, 40.000 kg preje od jute, 30.000 kg parafina, 30.000 kg žvepla, 24.000 kg katrana, 390.000 komadov kartonskih škatelj, 25.000 kg papirja za zavijanje, 20.000 komadov papirnatih vrečic, 350 tisoč komadov kuvert.

Oddaja krovskih del na zgradbi vojašnice »Vojvode Mišiča« v Ljubljani se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 15. junija t. l. pri inženjerskem oddel-

ku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddeku.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Vrhovine-Plitvička jezera se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 15. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)

Prodaja pil. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 11. junija t. l. ponudbe glede prodaje 1000 kg pil. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja. Dne 15. junija t. l. se bo vršila pri upravi oddelka Zavoda za izradu vojne odeče v Zagrebu javna licitacija glede prodaje odpadkov od sukna, platna, usnja, starega železa, pločevine itd. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti upravi.)

M. D.:

Kupujmo domače blago!

V prejšnjem članku pod istim naslovom sem podal, kaj je v bistvu naloga akcije za propagando domačih izdelkov. Tu hočem podati nekaj misli in predlogov, kako naj bi se ta akcija izvedla.

Kakor že rečeno v prejšnjem članku, bodi predvsem potrebno, da se izbere neki organ, ki bo celotno akcijo vodil. Ustanovitev takega organa je možna bodisi kot samostojno društvo ali pa kot odsek kake že obstoječe organizacije. Da bi imel čim več uspeha, je potrebno, da bi bilo v njem zastopanih čim več organizacij in podjetij. Poleg posameznih industrijskih podjetij, ki so v prvi vrsti zainteresirani na tej akciji, bi priporočal, da se zanjo zainteresira in da so v njej zastopana tudi stanovska predstavništva trgovcev, industrijcev in obrtnikov, okrožni urad za zavarovanje delavcev, ki je zainteresiran na zaposlitvi delavstva i. dr. ev. tudi državna oblast sama. Na ta način bi bil krog interesentov te akcije čim večji in delovanje bi tem lažje našlo razumevanje in materialno ter moralno podporo. Ime tega organa je postranska stvar, lahko bi se imenoval: »Odbor (ali društvo) za propagando domačega blaga.«

Po mojem mnenju bi moral ta odbor zbrati predvsem potreben material za celotno akcijo, predvsem psihološke motive, ki vplivajo na predsodek o prednosti tujega blaga, ter motive, ki bi bili sposobni, da v teku akcije vplivajo na konstante in na preprodajalce v tem smislu, da bodo dajali prednost ne tujemu, temveč domačemu blagu. Zbrati bi moral statistične podatke in argumente, s katerimi bi se lahko vplivalo v korist kupovanja domačega blaga. Ko bi bil zbran ves material in zagotovljena denarna sredstva, bi se pristopilo k akciji na zunaj, pri čemur bi se moralo posluževati vseh mogočih sredstev, ki jih pozna moderna propaganda. Treba bi bilo stalnega večletnega delovanja takorekoč vseh 5 človeških čutil, da se spremeni javno mnenje v cilju akcije. Treba bode stalno tolmačiti in pojasnjevati pogrešnost in škodljivost omenjenega predsodka tako za preprodajalce kot za konsumente. Povdarjati bo treba važnost nakupovanja domačega blaga za gospodarski napredek ne samo posameznega podjetja, temveč cele države in naroda ter s tem posredno vsakega posameznika; povdarjati bo treba važnost okrepitev notranjega tržišča, medsebojno odvisnost prosperitete trgovine in domače industrije, in važnost te prosperitete za konzumenta itd. itd. V ta namen bi bili najpripravnejši časopisni članki, nadalje članki v revijah, brošure, a tudi plakati, predavanja, film, radio in slično.

Poleg tega bi priporočal, da se tudi pri nas uvede kakor že v inozemstvu: »Teden nakupovanja domačega blaga« ali: »Domač teden« ali »Jugoslovanski teden« ali slično. K sodelovanju za ta teden bi bilo treba pritegniti predvsem naše časopisje, ki je itak zainteresirano na razvitku domače industrije in trgovine. Časopisi bi lahko imeli v tem tednu posebno izdajo posvečeno tej akciji, v kateri bi se občinstvu raztolmačil pomen in važnost te akcije. Upam, da naši časopisi tega ne bi odrekli. Ta teden

KOLINSKA
TVORNICA (IKORIJE
LJUBLJANA.

OKUSNA IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA KAVA!

bi moralo biti delovanje odbora posebno intenzivno. Dobro bi bilo, da se ta teden izdajo posebni plakati, da ima radio ta teden predavanja o tej akciji, ali da vsaj vsak dan v tem tednu med dnevnimi sporočili navede vsaj eden ali dva argumenta, ki govorijo za nakup domačega blaga. Zelo učinkovito bi se lahko uplivalo na občinstvo s filmi, na ta način, da se ta teden v filmih proizvajajo statistični podatki o sposobnosti domače industrije in njene nezaposlenosti vsled importa tujih izdelkov, ali pa naj bi se prevajale scene, ki bi praktično pokazale prednost domačega blaga n. pr.: »Dva turista se opremita za turo na naše planine. Eden, ki ima dovolj denarja, kupi vso opremo inozemskega izvora, češ, ker je dražja, je tudi boljša, dočim kupi drugi za male denarje samo domače blago. Na turi pa se pokaže, da je v uporabi domače cenejše blago trpežnejše, boljše in praktičnejše od dragega inozemskega. Na takem ali sličnem primeru bi se lahko pokazala prednost velikega števila domačih izdelkov, pri obleki, perilu, obutvi, turistovski opremi, jedilih, kolesih, ako se peljeta po ravnem s kolesi, zemljevidih itd., itd. Slični primer z velikim številom izdelkov bi se lahko pokazal pri izbiri nevestine in ženinove bale, ali pri izbiri opreme dveh plesnih parov, kjer bi se lahko pokazali izdelki, ki jih kupujejo tako moški kakor ženske. Ta teden bi se lahko vršila v večjih krajih bodisi pod okriljem odbora te akcije ali pod okriljem domačega gremija ali lokalnih obrtnih društev predavanja o tej akciji. V šolah naj bi se tolmačilo mladini pomen te akcije. Ev. naj bi se organizirale razstave onih domačih produktov, ki se vključijo zadostni domači produkcijski zmognosti še vedno uvažajo. Čas za tak teden je po mojem mnenju najboljši malo pred Veliko nočjo, ker se vrši takrat zelo veliko nakupovanj s strani konzumentov. Če pa se hoče bolj uplivali na preprodajalce, bi bil primernejši čas za trajanja kakega velesejma. Sploh bi bilo potrebno, da v tej akciji sodelujejo velesejmi in gospodarske razstave. Ker bi se morala ta akcija vršiti skozi več let, bi se lahko vršil ta teden ob raznih letnih časih enkrat spomladi pred Veliko nočjo, drugič pred Božičem, ali v jeseni tako, da bi imele interes na celi akciji tudi one stroke, ki izdelujejo sezonske artikle.

Priporočal bi nadalje, da se izda za domače blago varstvena znamka, ki bi morala biti enaka za vse blago domačega izvora in za katero znamko naj bi se delala čim večja propaganda. V Avstriji so predpisali z zakonom za žgane opojne pijače točno označbo, da-li je blago domačega ali tujega izvora oz. da-li je tujega izvora, a v Avstriji pretočeno.

Nadalje naj bi ta odbor zbiral podatke o vrsti in množini onega inozemskega blaga, ki ga lahko dovolj izdelamo doma, pa ga lahko nadomestimo z drugimi domačimi izdelki. Za take izdelke, ki lahko nadomeščajo druge importirane izdelke, naj se dela primerna propaganda za njih konzum. S tem bi se dalo marsikaj doseči, kajti danna so v konkurenčni borbi bore pravzaprav posamezni artikli za konzumenta. In večkrat

zmaga oni, ki ima boljše in vztrajnejše propagando, ter tako zmanjša ali celo izpodrine star konzumni artikel. Tako poroča Day Giles (vknjigi: Wie konkuriere ich erfolgreich), da je padel v Ameriki konzum svinjskega mesa v 17 letih od 114 funtov na 36 funtov na leto na osebo, konzum pšenične moke pa od 227 na 54 funtov, dočim je poraba riža v istem času porasla od 25 na 35 funtov na familio. S primernimi vprašalnimi polami, ki naj bi se razposlale na domače veletrgovce in industrijce, bi se podatki o teh nadomestnih artiklih kmalu dobili. Poiskali naj bi se glavni nakupovalci takega blaga, ter naj se nanje opozori domače producente. Z vprašalnimi polami, bi se lahko tudi zbral neprecenljiv in izčrpen material o motivih, ki vplivajo na nakupovalce tujega blaga, da dajejo istemu prednost pred domačim. Take vprašalne pole bi morale biti prikrojene posebej za preprodajalce-trgovce, in posebej za domačo industrijo, ki bi lahko v njih navedla svoje želje glede daljnih korakov te akcije. Trgovci in konzumentje pa bi v vprašalnih polah lahko navedli svoje želje, ki jih imajo napram domači industriji. Nadalje napake, ki jih delajo domači producentje, bodisi v proizvodnji bodisi v prodaji. Čimbolj bodo želje in stališče trgovcev in konzumentov glede domače industrije in domačih izdelkov znane, tem lažje jim bode ugoditi, tembolje bode napredovala naša akcija. Zato je članek g. I. Ž. v Trgovskem listu od 9. III. t. l.: »K članku: Kupujemo domače blago« že lep donesek in takoj poraben material za to akcijo. Gotovo ga je z velikim zanimanjem prebral vsak domači industrijec in prodajalec domače industrije. Čim več takih člankov in mnenj se bode čulo, tem hitreje bomo vedeli, kje so naše medsebojne težave in napake, in tem lažje jih bomo odpravili, kajti bolezen je treba najprej spoznati in ugotoviti njen značaj, šele potem se lahko temeljito izleči.

Končno bi se lahko pritegnilo k tej akciji tudi državne oblasti, predvsem v propagandne svrhe. Pred 4 leti sem čital v nekem strokovnem časopisu sporočilo, da žigosa angleška pošta vsako znamko z »Angleški izdelki so najboljši« in da je v vsakem italijanskem vagonu plakat s pozivom: »Kupujte italijanske izdelke«. Tudi naša pošta je že žigosa-

la znamke s propagando za Ljubljanski velesejem, in tudi v železniških vagonih so bili plakati Ljubljanskega velesejma, pa je torej upanje, da bode pošta in železnica šla na roko tudi tej akciji.

Ta cela akcija bi torej bila neke vrste kolektivna reklama, kakršna je v naprednih deželah v zadnjem času vse pogostejša in ki pokazuje vedno večje rezultate. O njej trdijo strokovnjaki, da predstavlja gospodarsko najvišjo stopnjo propagande, in da omogoča dobro prilagoditev produkcijske kapacitete na tržno kapaciteto. Pri taki kolektivni propagandi so stroški, ki odpadejo na posamezno podjetje, minimalni, v našem primeru še posebno, če bi dali časopisi prostor brezplačno na razpolago. Običajen način za kritje stroškov take kolektivne reklame je, da prispevajo posamezna zainteresirana podjetja po velikosti obrata ali po številu delavcev ali po vrednosti produkcije, v našem primeru n. pr. po vrednosti importiranega blaga, ki odpade na branžo posameznega podjetja, ozirajoč se na velikost podjetja. Skratka najti je treba nek ključ za čim pravičnejše kritje stroškov, kajti pravilo mora biti, da naj bo prispevek tem večji, čim večjo važnost ima akcija za dotično podjetje oz. organizacijo. Lahko se tudi prepusti vsakemu zainteresiranemu podjetju oz. organizaciji, da da prostovoljno prispevke ali pa se stroški razdelijo medsebojno sporazumno. V drugih državah so se zbrali za slične kolektivne reklame in celo baš za akcije za propagando domačega blaga velikanski zneski, in zato upam, da bi ne bilo težko zbrati primerne zneske za naše razmere. Končno imam v tem že nekaj izkušenj, ker se taka akcija v savski banovini že izvaja.

To bi bilo v kratkem nekaj predlogov. V praksi se bode pokazalo nebroj potov in sredstev za doseg cilja, treba pa je imeti vseeno preje nekaj načrt in jasno začrtan cilj cele akcije. Jaz sem povedal v tej stvari svoje misli, kdor ima še kake predloge v tej stvari, naj jih pove, da se čuje čim več mnenj in stališč. Trgovski list bo rad objavil tozadevne članke. Predvsem pa je potrebno, da se z akcijo čimprej začne, ako nečemo, da se z nami zgodi po našem pregovoru: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.«

*

Tekstilna industrija na letošnjem XI. ljubljanskem velesejmu.

Tekstilna industrija je ena od najvažnejših in najpotrebnejših panog industrije vsake države in ona ima nalogo, da krije potrebo najširjih mas.

Tekstilna industrija v naši državi se ne nahaja še na oni stopnji, kjer bi po naravnih pogojih države in potrebah prebivalstva zamogla biti.

Težka in dolga gospodarska kriza in njene posledice silijo naše tekstilne industrijalce, da zmanjšavajo delo in izgleda celo, da bodo primorani delati s presledki. Eden glavnih vzrokov tega težkega stanja je, da naš konzument v

mnogih slučajih kupuje inozemsko blago, čeprav so domači izdelki inozemskim kos tako v kakovosti kakor v ceni. To nagnjenje konzumentov pa temelji zopet v tem, ker večinoma niti ne vedo, kaj vse se izdeluje doma. Zato še vedno naročajo izdelke tujih tovarn, na katere so od nekdanj navajeni. Da se temu odpomore, je v okrilju letošnjega velesejma prirejena posebna tekstilna razstava. Tu bo najširša javnost imela priložnost, da vidi, kaj vse izdelujemo doma, in da se uveri, da domači tekstilni izdelki v nobenem oziru ne zaostajajo za tujimi.

bička 8,861.897-17 Din. Deležnikov je štel zavod 6150. Denarni promet je narasel na 891,120.459-30 Din.

Ljubljanska borza

Tečaj 27. maja 1931.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-805
Berlin 1 M	—	13-47
Bruselj 1 belga	—	7-8976
Budimpešta 1 pengő	—	9-8916
Curih 100 fr.	1095-—	1098-—
Dunaj 1 šilling	7-9511	7-9811
London 1 funt	275-43	276-23
Newyork 1 dolar	—	56-59
Pariz 100 fr.	—	221-94
Praga 100 kron	167-59	168-39
Trst 100 lir	295-85	297-85

Radio razstava na XI. ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 8. junija bo letos izvanredno bogata. Zastopane bodo znamke Ingelen, Eltz, Siemens, Philips, Telefunken, Tungsram od navadnih detektorjev do najfinejših aparatov. Razstavljene bodo tudi vse potrebščine za radioamaterje.

Ferdo Jelenc:

Obratovanje hotela in njegov položaj v gospodarstvu.

Zadnji stavek prejšnjega poglavja nam je tiskarski škrat tako pokvaril, da se ne ve, kaj se obeta. Z organizacijo ne »dotedanjega«, ampak hotelskega obrata se bomo toraj pečali v naslednjih dveh ali treh poglavjih.

Postranski obrati in pomožni oddelki.

Pri popisu organizacije hotelskega podjetja bomo najboljše postopali, ako takoj v začetku omenimo in na kratko označimo ono, s čemer ni potrebno, da bi se pečali podrobno, ker so tam načela obratovanja ista, kakor v vseh drugih obratih. S tem bomo tako rekoč izluščili jedro našega predmeta ter potem imeli lažje stališče.

Pri tem izločenju imamo v mislih v prvi vrsti tako zване **postranske obrate** hotelskega podjetja, katerih namen je, stopnjevati njegovo gospodarstvenost. Naravo in pomen postranskih obratov pa bomo razvideli že iz tega, če jih enostavno naštejemo. So to:

Pridelujoči in izdelujoči postranski obrati, kakor lastna sadjereja, vrtnarstvo, kmetijstvo, mlekarna, živinoreja, perutninarstvo, cvetličarstvo in vinogradništvo.

Postranski obrati za razne usluge, kakor prevoznništvo, kopališče, sportne naprave, n. pr. prostor za tenis.

Izkoriščanje odpadkov, kakor svinje-reja.

Značilno za postranske obrate je, da izdelujejo ali kupujejo na debelo in oddajajo tudi tretjim blago oziroma usluge, ki jih glavni obrat itak rabi sam. Po svoji naravi so samostojni obrati, to se pravi, da se mora njih rentabilnost presojati posebej in ločeno od rentabilnosti glavnega obrata, ne pa globalno v celotnem podjetju. Sploh pa kaže njih samostojnost že ime »obrat« samo, kajti to ime pritiče samo gospodarskim **organizacijam**, to je nečemu, kar ima lastno življenje in ni samo organ.

Kakor hitro postranski obrati ne pokazujejo rentabilnosti, zahteva neizprosni zakon podjetjeve samohrane, da se jih zatre in njih funkcijo prepusti drugim. Na kratko rečeno, postranski obrati se imajo obratovati kot **podružnice**, kar mora seveda najti izraza tudi v knjigovodstvu, ter obračunavajo svoje dajatve z glavnim obratom po cenah, kar bi stalo drugje in po katerih jih seveda tudi oddajajo tretjim. Primenivši male razmere velikim, obstoja med postranskimi obrati in glavnim obratom samo ohlapna zveza realne unije, vse skupaj pa dá podjetje.

Ni pa zamenjati postranskih obratov z **oddelki**, kakor je pralnica, ki spada k pomožnim oddelkom, in restavrant, ki je eden izmed oddelkov hotelskega obrata, katerih rentabilnost se sicer zasleduje posebej, vendar le iz obratovnih interesov. Oddelki pa brez ozira na rezultat rentabilnostne preizkušnje morajo biti, so toraj samo organi, ali na politične uredbe prenešeno, samo resorti.

Na podlagi za vsak odelek posebej izvedene rentabilnostne preizkušnje se bodo dobili temelji za nadaljno ravnanje ter je toraj ta preizkušnja za podjetje bitne važnosti, kajti cilj, za katerim mora vsako podjetje stremeti, je gospodarska učinkovitost vseh njegovih oddelkov, čeravno se koncem koncev njih uspeh utopi v celotnem uspehu podjetja. V dejstvu je toraj kompenzacija neuspeha enega oddelka proti uspehu drugih oddelkov možna, čeravno načeloma neupravičena.

Vendar se mora vedeti, kaj se dela, kakor mora tudi trgovec vedeti, kaj dela, ako prodaja gotovo blago iz obratovne politike po cenah, ki ne krijejo lastne cene plus režije. Pri konglomeratu tako raznovrstnih dajatev, ki se vrh tega dadó posamezno le težko oceniti, kakor so hotelske, pa se ne moremo zanešati na tako zvani »pravi čut«, ampak so to le krute številke, ki nam tu more-

*Pomota se je zgodila tudi v tem, da bi morali zadnji članek priobčiti pred današnjim, kar naj nam cenj. čitatelji blagovolijo oprostiti. Op. ured.

jo pokazati pravo pot. Razen tega pa dela hotelir, kakor smo pokazali, z velikim kapitalom, ki je nujno po veliki večini tuj in vrh tega še nepremičen do skrajnosti, in je vsled tega hotelirjeva odgovornost toliko večja.

Eklatanten izraz najde ta kompenzacija neuspeha na eni strani proti uspehu na drugi strani pri hotelskem obratu v mnenju, ki je vladalo do pred kratkim in ki pravi, da je vseeno, če je kuhinja pasivna, če je le sobni oddelek pozitiven. To mnenje pa se vedno bolj opušča ter se lahko reče, da ni na višku situacije hotelir, ki se ga še drži.

Kar nam ostane po odločenju postranskih obratov podjetja, je **glavni obrat**, ki sestoji toraj iz oddelkov. Od teh oddelkov so nekateri **pomožni**, ki naj tudi zadostujejo njih imena: Pralnica, likalnica, krpalnica, shramba za perilo, delavnice (mizar, slikar, sedlar, mehanik), kurilnica. Nekateri pomožni oddelki služijo tudi neposredni postrežbi gostov, kakor pralnica, ki pere tudi gostovsko telesno perilo, likalnica itd. Ostali pa vzdržujejo samo zopet druge oddelke. Na vsak način vidimo, da pomožni oddelki ne vrše neposredno tiste službe, ki je hotelska služba po definiciji, službe torej, ki smo jo prav v začetku te razprave hotelu namenili, to je oskrbe gostov s stanovanjem in hrano.

Pač pa vrši to nalogo neposredno oni obrat, ki nam ostane po izločenju pomožnega obrata, in to je **hotelski obrat**, ki si ga bomo ogledali s podjetjevim vodstvom vred v prihodnjem poglavju.

Ako postavimo celo stvar od narobe na prav, vidimo, da imamo hotelsko podjetje, ki se deli v glavni obrat in postranske obrate. Glavni obrat razpada v oddelke, ki jih lahko razvrstimo v dve skupini, v pomožni obrat in v hotelski obrat. Izgleda toraj, kakor bi bili razdelili glavni obrat v nadaljne panoge, toraj obrat v obrate. Pa to ni res, delitev je samo vidikovna ter pomaga, kakor bomo videli, pri razumevanju in pravilnem obratovanju posamnih oddelkov. Nitj ne sme naziv »hotelski obrat« delati preglavice, kajti mišljen je v pomenu »hotelski obrat po odliki«, to je, da se morajo vsi ostali ali pomožni oddelki precejevati z njegovega vidika in mu služiti. Enako se izraza hotelski poslovni jezik.

Trg jajec. Zadruga za eksport jajec v St. Juriju ob Juž. železnici poroča: Trg je vsled velikih dovozov in majhnega povpraševanja še nadalje slab. Kupci so zelo rezervirani, ker jih skrbijo veliki transporti iz Rusije, pričakovani še za tekoči mesec. Nakupna cena se je morala zato znižati zopet za 2 in en četrt pare za kos. Izgledi so negotovi; mnogo zavisi od količine ruskih transportov.

MEDNARODNO PADANJE CEN SE NADALJUJE.

Avstrijski zavod za konjunkturno raziskavanje označa splošni položaj ob pričetku maja kot precej nespremenjen napram preteklim trem mesecem. Zaposlenost, prodaja in cene so bile na isti višini, čeprav so kazale majhne dosedanje spremembe bolj na zboljšanje kot na poslabšanje položaja. Izrecno neugoden moment je bilo le dejstvo, da se je mednarodno padanje cen po večtedenskem zastoju nekako v sredi aprila zopet pojavilo. A obenem je nastopilo zopet tudi olajšanje na denarnem trgu, ki se je bilo prej prav tako ustavilo kot padanje cen.

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

Iz poslovanja Ljubljanske borze za blago in vrednote.

Zanimivosti iz poročila, podanega na občnem zboru naše borze.

V četrtek popoldne se je vršil, kakor poročamo na drugem mestu, VI. letni občni zbor Ljubljanske borze. Iz letnega poročila, ki je bilo podano na zboru, posnemamo:

Letno poročilo govori obširno predvsem o splošnem gospodarskem položaju in ugotavlja, da zvane danes iz govorov ali izjav vseh gospodarskih predstavnikov iste ugotovitve iste težke besede »kriza«, »depresija«. Pri analizi postanka svetovne gospodarske krize in njenega upliva na naše gospodarstvo prihaja poročilo do zaključka, da je svetovna gospodarska depresija prišla pri nas do izraza v drugem polletju preteklega leta, ko je statistika ugotovila, da je naš izvoz nazadoval za kar 1515 na 3418 milijonov Din. Težko prizadet je bil v preteklem letu izvoz naših glavnih proizvodov žita in lesa. Pri lesu znaša v primeru z letom 1929. primanjkljaj pri izvozu nad četrt milijarde Din.

Žito.

Žitna trgovina je v naši domovini zadnje leto doživela najtežjo preizkušnjo. Letina pšenice ni bila najugodnejša in so tudi kvalitativno nekatere provinjenice nekoliko zaostale. Ob teh okoliščinah se je splošno pričakovalo, da cene ne bodo nazadovale, zato je bilo pred početkom kampanje precejšnje zanimanje za terminsko blago. Ko pa se je izkazalo, da svetovna produkcija nadkriljuje vse proračune, so cene pričele kaj hitro popuščati. Morda bi bil padeč cen mirnejši in z manjšimi pretresljaji, da ni stopila v konkurenčni boj Rusija, ki je že meseca julija pričela z vkrcavanjem blaga. Rusija pa se ni zadovoljila samo z prodajo učinkovitega blaga, temveč je prodajala znatne količine na termin. Pod temi okoliščinami je tudi pri nas postala ponudba obilna in situacija se je tako poslabšala, da se cene niso mogle več ustaliti.

V Dravski banovini je letina poljskih pridelkov zaostala za letino 1929. tako kvantitativno, kakor kvalitativno. Kriza je posebno pogubonosno vplivala na našega malega kmeta, ki pri prodaji svojih pridelkov ni mogel izkupati niti toliko, da bi kril produkcijske stroške. Sedaj se mora znova zadolžiti, če ni že prezadolžen. Promet v žitu in mlevskih izdelkih se je na borzi dvignil od 342 na 406 vagonov, vendar je vrednost prometa padla od 8.2 na 6.6 milijonov Din.

Les.

V Jugoslaviji, osobito pa v Dravski banovini, je lesna produkcija eden glavnih faktorjev našega narodnega premoženja, ki najde tudi posebni izraz v vsakoletni trgovinski bilanci. Velika večina naših posestnikov je odvisna od prodaje lesa. V zadnjih letih so statistike pokazale stalen napredek gozdnega gospodarstva in lesne industrije. Lani pa je nastopil katastrofalni preokret, ki si ga niso zamislili niti najtrdovratnejši pesimisti. Padajoča tendenca traja še danes, izgledi za zboljšanje pa so pičli. Lesna industrija je skrčila obratovanje, brezposelnost delavcev v lesni industriji narasča, vozniki so brez službe. Tako je tudi promet v lesu na ljubljanski borzi lani padel od 2.797 na 2.001 vagon, odnosno od 15.9 na 12.2 milijona Din.

Glede na ugodno konjunkturo leta 1929. se je produkcija drv v zimni 1929/30. znatno povečala. Preokret tendence je zato tem težje prizadel producente, ker so cene znatno padle. Mila zima je občutno škodovala izvozu drv v Italijo, prav tako pa tudi uvoz cenene premoga, kajti premog je bil v Italiji lani v ceni skoro enak drvam. Izvoz oglja je bil nekoliko boljši, čeprav so bile cene nižje.

Kakor vsa leta, tako je bilo tudi letos povpraševanje po pragovih veliko, toda

do večjih zaključkov ni prišlo. V hrastovini so se producirali pragi večinoma za domač odjem. Večja pa je bila produkcija bukovih pragov, ker je izdelava pragov bolj konvenirala kakor rezanje bukovine. Brzojavni drogovi so se oddajali večinoma v domača inpregnacijska podjetja. Povpraševanje pa je bilo tudi za izvoz, posebno za borove drogeve.

V bukovini je bila situacija vse leto slaba. Ukinjenje carine na okrogli les je omogočilo izvoz okrogle bukovine. Inozemstvo se je zanimalo le za prvovrstno blago brez napak in grč, kar je domači industriji odtegnilo najboljše blago. Slabo se je oddajala neobrobljena bukovina (monte), zato je tudi produkcija tega blaga znatno popustila. Obrobljena bukovina pa vključuje obstoječi trgovinski pogodbi s Španijo zaradi tamošnjih političnih in valutarnih razmer ni našla pravega trga. Edino bukovini testoni so imeli še primerno ceno.

Reakcija v prvih mesecih leta 1930. je močno prizadela producente mehkega lesa, ki so imeli polna skladišča vseh dimenzij in kvalitet, okrogli les pa so drago plačali. Tu se je tudi pokazal ruski dumping, ki je povzročil popoln pre-

VIKTOR MEDEN
 veležanjarna, tvornica likerjev, ruma,
 vinjaka in brezalkoholnih pijač
Ljubljana, Celovška c. 10

okret. Posledica je bila katastrofalni padeč cen. Blago, ki se je rezalo iz drago plačanih hlobov, je zaostalo.

Kljub nekemu monopolu za tesano blago je Slovenija izvozila precej manjšo količino tramov, še manj pa bordenalov. Iz bojazni, da se blago ne pokvari, so producenti med seboj teknovali v nižjih ponudbah. Nesortirano blago zaradi tega sploh ni prišlo v poštev, produkcija pa je znatno popustila. Da se ohrani Sloveniji vsaj ta vrsta produkcije, je potrebno, da se izdeluje strogo sortirano blago v prvovrstni obdelavi.

Hrastov okrogel les so večinoma porabila domača podjetja, ki se bavijo z produkcijo rezane hrastovine. Cene so tudi tu nazadovale, vendar pa ne v taki meri kakor pri mehkelem lesu.

Računski zaključek.

Iz poročila finančnega odbora in iz bilance posnemamo, da so dohodki borze lani nekoliko nazadovali; znašali so 873.000 Din v letu 1929. in 916.000 v letu 1928. Zato se je tudi prebitek zmanjšal na 281.000 Din nasproti 591.000 Din v letu 1929. in 313.000 v letu 1928. Čisto premoženje borze se je dvignilo od 591.000 Din na stavbni sklad. Od skupnega premoženja je 788.000 Din naloženo pri denarnih zavodih.

Borzno raziščišče.

Delovanje borznega raziščišča se je v pret. letu precej pomnožilo, kakor je razvidno iz naslednje primerjave:

vložene tožbe	terjatve v milj. Din
1927.	1508
1926.	938
1928.	1278
1929.	1534
1930.	1758

Število tožb se je lani povečalo za 224; novo vloženi so bili 1758 tožb, iz l. 1929. pa je ostalo 40 nerešenih pravnih. Poslovanje raziščišča je bilo zelo ekspektivno, kajti postopanje je v 1404 primerih nad 1 mesec. Največ tožb se je žbe do razglasitve sodbe, in le v 115 primerih nad 1 mesec. Največ tožb se je nanašalo na vino in špirituoze (471), na kolonijalno blago (238), na sveče in mila (174), na tekstilne proizvode (130) in na semena (117).

Občni zbor gremija trgovcev v Litiji.

V torek, 19. t. m. popoldne se je vršil v Litiji redni letni občni zbor gremija za litijski srez pod vodstvom gremijalnega načelnika g. Fortunata Certanca.

Po kratkem uvodnem nagovoru je obširno poročal tajnik Zveze trgovskih gremijev I. Kaiser o splošno-trgovinskem položaju, vzrokih svetovne gospodarske krize in davčno-obrtno-socialno-političnem stanju in delovanju trgovske stanovske organizacije.

G. I. Lenčar je podal nato kratko tajniško poročilo, nakar je gremijalni blagajnik g. Viktor Suša poročal o blagajniškem stanju gremija. Gremij je imel v preteklem letu 40.963.49 Din

dohodkov in 27.783.85 Din izdatkov. Skupno gremijalno premoženje je znašalo z dnem občnega zbora 40.963.49 Din.

Po soglasni podelitvi absolutorija je bil istotako soglasno sprejet proračun za leto 1931., ki izkazuje 23.000 Din dohodkov in 23.000 Din izdatkov. Gremijalna doklada se je določila po pridobitni.

Pri »Raznoterostih« se je obširno razpravljalo o posejanju potnikov po zasebnikih in o krošnjarstvu. Na vsa vprašanja je podal potrebna pojasnila zvezni tajnik g. J. Kaiser, nakar je gremijalni načelnik g. Certanc zaključil zborovanje.

Znižanje banovinske trošarine na pnevmatike.

Na ponovne številne intervencije Avtomobilskega Kluba, Sekcija Ljubljana, pri kr. bankski upravi se je istemu posrečilo, izposlovati v zadevi banovinske trošarine na pnevmatike v znesku Din 25.— za 1 kg, kakor tudi glede načina pobiranja iste sledeče olajšave:

Da se ne bi oviral avtomobilski promet s kontrolo o plačilu te trošarine, je dopuščen, da se ta plačuje pavšalno za leto 1931/1932. in sicer:

za motocikle Din 100.—
 za osebne avtomobile 500.—

Lastniki motornih vozil, ki se nameravajo poslužiti te ugodnosti, naj to prijavi Kraljevski bankski upravi najkasneje do 30. junija t. l. ter plačajo odpadajočo pavšalno trošarino do 31. julija 1931.

Lastniki motornih vozil, ki ne nameravajo plačati pavšalne trošarine na pnevmatike v zgoraj določenem roku, bodo primorani plačati isto po § 77. pravilnika o banovinskih davščinah za leto 1931/1932. v znesku Din 25.— za 1 kg ter se bodo morali podvreči vsem kontrolnim določilom, katere bo naknadno izdala kr. bankska uprava v Ljubljani.

Poročilo in program Mednarodnega delovnega urada.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da izdeluje upravni svet Mednarodnega delovnega urada za Evropsko komisijo pravkar poročilo o stanju brezposelnosti in o borbi proti nji. Popolnoma novodobne glavne misli govori o ustanovitvi delovne borze in o novem programu za evropska zasilna dela.

Prvi načrt opira M. delovni urad na dejstvo, da je bila z Washingtonskim dogovorom od l. 1919. o brezposelnosti v 21 evropskih in 3 izvenevropskih državah ustanovljena organizacija za posredovanje dela, ki je sedanjo krizo brez dvoma bistveno omilila. Napravila je dosti dobrega v posameznih evropskih državah, a odpovedala je doslej v ustvaritvi medsebojnih stikov med deloposredovalnimi organizacijami posameznih držav. Zato hoče ustanoviti A. Thomas Evropsko delovno borzo.

Druga točka se tiče izvedbe večjih mednarodnih zasilnih del. Kot prvo v poštev prihajajoče delo se imenuje izgradba evropskega avtocestnega, notranjeplovbnega in električnega omrežja oziroma omrežij. Najbolj napredne dežele gradijo avtoceste, a nihče jih ne združi v velik racionalen sistem. Avtocesti Pariz—Dunaj—Atene, dalje Pariz—Berlin—Varšava—Moskva, Alpska cesta od severa na jug in vzporedno z njo cesta od Baltskih držav na Balkan, vse to bi se moglo vključiti v medevropski državni sistem. Isto naj bi bilo z notranjimi evropskimi plovbnimi cestami: zveza Ren—Rodan in zveza Severonemškega prekopnega sistema z Donavo. Vse te vodne ceste se dotaknejo več držav in bi imelo od njih korist veliko število trgovskih in gospodarskih interesov v Zahodni, Severni in Centralni Evropi.

Kot zadnje zasilno delo omenja poročilo od M. delovnega urada študirano vprašanje nadomestila vijačnega sklapanja železniških vagonov z avtomatičnim sklapanjem, s čimer bi odpadlo na leto mnogo človeških žrtev, kar bi bilo dalje tehniško in gospodarsko zelo ko-

Priporoča se

Gregorc & Ko.

Ljubljana

Veletrgovina špacerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in špirita.

Telefon 22-46 Brzojavi: Gregorc
 Zahteva te specialne ponudbe!

ristno in bi pri izvedbi v vsem evropskem železniškem omrežju dalo za dobo petih let 600.000 delavcem zaposlenost in zaslužek.

Končno omenja poročilo, da omeji svojo pobudo na nekatera takoj praktično izvedljiva velika mednarodna zasilna dela, in predlaga v svrhu nadaljevanja izvolitev dveh manjših mešanih študijskih odsekov iz zastopnikov Evropske komisije in upravnega sveta M. delovnega urada.

Zanimivo bo, kaj bodo odgovorili na te predloge zlasti dvanajsteri zastopniki vlad v upravnem svetu.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži ob-

leke, klobuke itd.
 Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

O Danzigu in Gdynii. Nekaj naših narodnih gospodarjev je letos obiskalo ti dve mesti. Napisali bomo par številki, ki nam pravijo, kako rapidno Gdynia raste. Danzig more obvladati na leto 12 milijonov ton prometa, Gdynia že sedaj 10 milijonov in bo prišla po popolni izgraditvi na 15 milijonov ton. Če damo skupnemu pomorskemu prometu Poljske številko 100, sta participirani mesti na tem prometu v sledečem razmerju:

	Danzig	Gdynia
1923	100	—
1924	99.6	0.4
1925	98.1	1.9
1926	93.4	6.6
1927	89.7	10.3
1928	81.6	18.4
1929	75.2	24.8
1930	69.4	30.6

Vidimo, da raste promet Gdynie v uprav ameriškem slogu. Opozorimo zlasti na skok od l. 1925. na l. 1926. in od leta 1927. na leto 1928. Sedaj gre že skoraj tretjina poljskega pomorskega prometa preko Gdynie.

Železnica Donava-Sava-Adrija (prej Južna železnica) je imela v preteklem letu 400.000 zlatih frankov čistega dobička dala jih bo v odplačilni sklad in porabila jih bo za zopetni nakup delnic, za dividende ne bo ostalo nič.

Zlate zaloge Angleške in Francoske banke so bile v začetku maja sledeče: 147.500.000 funtov in 45.600 milijonov frankov.

CENE JUGOSLOV. PRODUKTOV V INOZEMSTVU.

Trgovske zbornice poročajo, da dobivajo vsak teden od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine poročila o cenah na inozemskih trgih, in sicer v prvi vrsti o cenah za one vrste blaga, ki se izvažajo iz Jugoslavije. Eksporterji dobijo vpogled v poročila o cenah pri pristojnih zbornicah.

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v »Trgovskem listu«.

DRUŽBA ZA GRADBO ELEVATORJEV V JUGOSLAVIJI.

V ministruvstvu za trgovino in industrijo v Beogradu so dovršili pravkar zakonski osnutek glede žitnih elevatorjev. Tiče se ustanovitve družbe za gradbo in obratovanje elevatorjev. Žitno čiščenje v elevatorjih naj ojači konkurenčno zmožnost našega žita na svetovnih trgih (standardiziranje); vskladiščenje naj omogoči primerno politiko cen in naj nudi zlasti poljedelcu kredite. Ustanovili bodo Priv. d. d. za žitne elevatorje, osnovna glavnica je proračunjena na 100 milijonov Din. Delničarji bodo Drž. Hipotekarna banka, Priv. Agrarna banka, Priv. d. d. za izvoz deželnih produktov, banovinske hranilnice, zadruge in zadržne zveze. Trgovinski minister bo dovolil družbi izdajo obligacij v svrhu nabave glavnice za elevatorje. Družba bo smela najemati posojila doma in v inozemstvu. Imenovani bodo upravni svetniki (devet). Pri izvozu bo imela družba tarifne olajšave. Torej se ustanavlja nekaj podobnega kot so zahtevale zadruge na zborovanju v Splitu.

* * *

SKUPINA STANDARD OIL V LETIH 1929. IN 1930.

Velike družbe te skupine so sedaj svoje zaključne številke že objavile in vidimo v njih posledice petrolejske krize. V sledečem seznamu je sestavljen čisti dobiček osmih družb te skupine v preteklih dveh letih, pri čemer omenjamo, da je Humble Oil and Refining s 70% kontrolirana od Standard Oil of New Jersey in da se bo Vacuum Oil združila s Standard Oil of New York (dobiček je izkazan v milijonih dolarjev):

	1929	1930
Standard Oil of New Jersey	120.9	42.2
Humble Oil and Refining Co	32.5	18.1
St. Oil of New York	38.8	40.3
Vacuum Oil	35.8	20.4
St. Oil of Indiana	78.5	46.4
St. Oil of California	46.6	37.7
St. Oil of Kansas	1.5	0.4
St. Oil of Kentucky	1.5	0.1
	356.1	205.6

Ugodni zaključek St. Oil of New York ima svoj poseben vzrok v prodaji raznih vrednot za 23.8 milij. dol. Če to odštejemo, vidimo pri imenovanih osmih družbah čisti dobiček 181.8 milij. dol., kar je komaj dobra polovica čistega dobička l. 1929. Kljub temu so pa izplačale družbe v letu 1930. 286.6 milij. dol. v dividendah proti 269.7 in 218.7 milij. v preteklih dveh letih. Letos pa dividende tega zneska nikakor ne bodo dosegle; že v prvem letošnjem četrtletju so z zneskom 62 milij. dol. zaostale za 47 milijonov za lanskim prvim četrtletjem. Od tedaj naprej so jih zopet večkrat skrčili.

PADANJE V PORABI ELEKTRIČNEGA TOKA.

Elektrarna Fala d. d. poroča o padanju v porabi električnega toka v preteklem letu. Zlasti je tovarna dušika v Rušah vsled omejitve obrata odvzela manj toka. Leta 1929. je znašala oddaja toka 172.4 milij. KWur, lani pa le 166.6 milij. Od leta 1923. do leta 1927. je oddaja toka rasla od 102.7 na 180.5 milij. KWur; od tedaj naprej pa pada. Dohodki, ki so znašali leta 1923. 12.7 milij. Din, rastejo stalno; leta 1925. so narasli na 21 milijonov 800.000 Din. leta 1930. pa na 29 milijonov 800.000 Din.

* * *

ŠPANCJI KUPUJEJO PETROLEJ V RUSIJI.

Rusi so sklenili s španskim petrolejskim monopolom dogovor o dobavi ruske nafte. Ruska cena je za 13% nižja kot ona, ki jo zahtevajo Angleži in Amerikanci. Pogodba velja tri leta in pol in obsega 975.000 ton bencina in 190.000 ton težkega olja, kar je nekako polovica španske potrebe.

* * *

ZUNANJA TRGOVINA RUSIJE.

V prvem letošnjem četrtletju je izkazana trgovina Sovjetske Rusije s 447 milijoni 161.000 rublji proti 510,380.000 rubljev v prvem lanskem četrtletju; na izvoz je prišlo 195,938.000 rubljev (lani 236,796.000 rubljev), na uvoz pa 251 milijonov 223.000 rubljev (lani 273,584.000 rubljev); bilanca prvega letošnjega četrtletja je z dobrimi 55 milijoni rubljev pasivna (lani ca. 37 milijonov), kar gre edino-le na rovaš marca, ki je bil pasiven z 59 milijoni rubljev.

Našim kadilem. Monopolska uprava je sklenila izdati za XI. ljubljanski velesejem od 30. maja do 8. junija posebno vrsto »Vardar« in »Drina« cigarete, ki se bodo prodajale poleg vseh naših specialitet v sejmski trafiki v škatljicah po 20 komadov po ceni, ki velja za navadne Vardar in Drina cigarete, na sejmišču.

Razno

Poljski načrt za preskrbo Evrope z žitom. Mednarodni žitni konferenci v Londonu je predložila Poljska načrt za organizacijo žitnega izvoza. Kot mednarodni organ naj se osnuje organizacija s sedežem v Londonu, ki naj določa višino izvoznih kontingentov posameznih držav. Vsaka država bi smela eksportirati mesečno kvečjemu petino dovoljenega ji kontingenta. Če posamezne države ne eksportirajo določene jim množi-

ne, naj se dodeli razlika po šestih mesecih drugim državam. Kot rezerva za slučaj nenavadno velikega povpraševanja naj se stavi londonski centrali na razpolago določena množina žita.

Izvoz sadja in zelenjave iz Italije. Italija je eksportirala v preteklem letu 2,690.000 met. stotov citron, glavna odjemalka je bila Nemčija; pri izvozu oranž 1,200.000 met. stotov in mandarin 121.000 stotov vidimo zopet Nemčijo kot prvo odjemalko. Jabolk je bilo izvoženih 522.000 stotov, večinoma iz Južne Tirolske; kupci so bili po vrsti Češkoslovaška, Avstrija, Francija, Nemčija, Švedska itd. Namizno grozdje 453.000 stotov je šlo v prvi vrsti v Nemčijo in Avstrijo, prav tako krompir, paradižniki, ohrovt in razna zelenjava.

Omejitve pridelovanja džute. V zadnjih tednih kaže trg surove džute trdnjšo tendenco, povzročeno po poročilih o manjšem pridelovalnem arealu. Rastoča produkcija v lanskem letu ob istočasnem padanju porabe in padajočih cenah je v vrstah indijskih producentov surove džute povzročila propagando za zmanjšanje produkcije, ki je menda imela uspeh; kajti poročila iz Indije pravijo, da je pridelovalni prostor džute letos za 30 ali celo za 40 odstotkov manjši kot je bil lani. Seveda je pa še zmeraj ca. 5 milijonov bal prejšnjega pridelka na razpolago, ki bodo močno pritiskale na trg in zaenkrat onemogočale padanje cen.

Sladkorna pesa v Evropi. Mednarodna zveza za sladkorno statistiko priobčuje številke s sladkorno peso obdelanega sveta v 15 državah, ki so njene članice. Po tej statistiki je bilo lani s sladkorno peso obdelanih vseh državah 1,349.000 ha, letos 1,093.000 ali 18.93% manj. Manjka v tej statistiki devet držav (Anglija, Francija, Rusija itd.). Več hektarov kot lani je obdelanih s sladkorno peso le v Avstriji, Finski in Turčiji, povsod drugod manj; pri nas v Jugoslaviji lani 51.356 ha, letos 40.483 ali 21.17% manj. Najbolj so se hektari skrčili v Rumuniji, od 44.000 na 15.000 ali za 66%. Zapišemo še število tovarn 1930/31 in v oklepaju 1931/32: Češkoslovaška 140 (136), Nemčija 233 (228), Poljska 69 (67), Ogrska 13 (13), Belgija 43 (38), Avstrija 7 (7), Italija 51 (51), Jugoslavija 8 (8), Bolgarija 5 (5), Romunija 12 (5), Danska 9 (9), Švedska 20 (20), Finska 1 (1), Irska 1 (1), Turčija 1 (1). Vsega skupaj se število delujočih tovarn v kampanji 1931/32 zniža od 613 na 590, največ v Romuniji. Lichtova in Mikuscheva cenitev se od gornje nekoliko razlikujeta, prvi ceni obdelanost v onih 15 državah na 1,120.000 hektarov, v vsej Evropi na 2,990.000 hektarov, Mikusch pa na 1,130.000 oziroma 3,020.000 hektarov.

Trzna poročila

MARIBORSKO SEJMSKO POROČILO.

Na svinjski sejmu dne 22. maja 1931. je bilo pripeljanih 416 svinj, cene so bile sledeče:

Mladi prašiči 5—6 tednov stari kom. Din 50—80, 7 do 9 tednov Din 90—150, 3—4 mesece Din 200—250, 5—7 mesecev Din 300—340, 8—10 mesecev Din 430—460, 1 leto Din 550—700, 1 kg žive teže Din 6—8, 1 kg mrtve teže Din 9—10. Prodanih je bilo 231 svinj.

* * *

Mednarodni borzni indeks — povsod močno padanje. Že v preteklih tednih do 9. maja so velike mednarodne borze beležile občutne izgube tečajev, teden od 9. do 16. maja je bil pa še prav posebno slab. Nagib za novo gibanje na baisse je ne glede na splošne posledice gospodarske krize dala zlasti vest o Avstrijskem Kreditnem Zavodu. Najbolj občutno so udarec čutili na Dunaju in zelo močno so trpele tudi borze v Berlinu, Londonu, Parizu in Newyorku. Tu podamo indekse delniških tečajev na 12 običajnih mednarodnih borzah.

Konec	Začetek	2.—9. V.	9.—16. V.
1. 1927 = 100	1929	1930	1931
Berlin	113.6	47.6	44.7
London	102.6	40.0	37.1
Pariz	156.8	85.0	80.9
Bruselj	133.8	47.2	46.8
Amsterdam	104.5	49.1	47.5
Stockholm	109.5	65.9	63.2
Zürich	101.0	70.3	68.9
Dunaj	91.4	55.7	47.1
Budimpešta	109.2	57.0	54.1
Praga	108.3	74.6	72.7
Milan	124.0	74.4	72.9
New York	137.3	85.4	79.8

Iz delniških indeksov v seznamu navedenih dvanajst učinkovitih trgov izračunjeni mednarodni borzni indeks je v tednu od 9. do 16. maja doživel padec doslej redko opazovane ostro. Že teden prej je padel za 0.6 odstotka, sedaj pa kar za 5 odstotkov na novo globinsko točko 59.6, pri čemer je indeks leta 1927 enak 100. Naproti letošnjemu maksimumu v začetku marca, označenemu s 70.8, je padel mednarodni borzni indeks do dne 16. maja za 16 odstotkov. Semintja se pojavi majhen dvig, a mu sledi nato tem hujši padec.

* * *

Cena bombažu je padla v Newyorku na novo povojno globinsko točko 9.1 cents.

Ceno platine so v Londonu nenadoma zvišali od 4/10 na 5/2/6 za unco, kljub temu, da so zaloge še zmeraj prevelike. —

Kartotečni sistem »AGRIPIA«
v obliki knjige
NUDI:
Pridobitev na času
Največjo sigurnost
Najhitrejšo kontrolo
Popoln red
Prihranek na prostoru
Ugodno shranitev knjig v ognjavar-
varnih blagajnah

ODSTRANJUJE:
Napačno odložitve in zmešnjavo
Izgubo listov
Napake
Zamudno iskanje

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO
M. TIČAR, LJUBLJANA
Prospekti brezplačno!

Iv. Brunčič
stavbni in pohištveni pleskar
in ličar
Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom.
Ljubljana, Kolodvorska 23
Cene zmerne, delo solidno, postrežba točna
Telefon 34-76

Brzojavni: *Krispercoloniale Ljubljana* — Telefon št. 2263
Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič
Veletrgovina kolonialne robe. **Ljubljana** *Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka.*
Veleprazarna kave. **Dunajska cesta 33** *Mineralne vode.*
Mlini za dišave. *Ustanovljeno leta 1840* *Ceniki na razpolago*
Gočna postrežba

Trgovci in industriji!
Trgovski list
se priporoča za inseriranje!

SPEDIJSKO PODJETJE
R. RANZINGER
LJUBLJANA
Telefon št. 20-60
prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim troom od glav. kolodvora Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišča. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

TISKARNA MERKUR
Knjige, časopise, račune, vizitke, memorande, kuverte, tabele, lepake, letake, naročilnice v blokkih s poljubnim številom listov, barvotiske, cenilke kakor tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah
Ljubljana, Gregorčičeva 23
Telefon 25-52
Lastna knjigo-veznica

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana. - Telefon št.: 2040, 2457, 2548;
Interurban: 2706, 2806. - Peterson international Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menio ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti i. t. d.

OGLEDALA vseh vrst, velikosti in oblik

Brušena in nebrušena stekla vseh vrst
Marmornato steklo v najlepših barvah priporoča

„KRISTAL“ D. D. tovarna ogledal in brušnega stekla - edino čisto domače podjetje

Centrala: Maribor, Koroška cesta 32

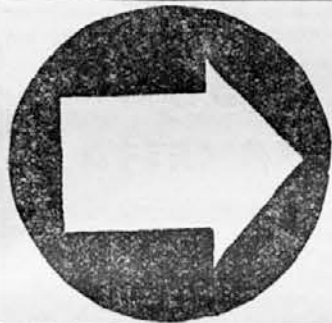
Podružnice:

Ljubljana VII, Medvedova cesta 38

Split, Zrinjska ulica 6

Popravljajo se tudi stara motno postala ogledala

MERCINA IN DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO
GLAVNO ZASTOPSTVO IN SAMOPRODAJA
ZA SLOVENIJO VSEH IZDELKOV TOVARNE
ZA DOKUMENTNI IN KARTNI PAPIR
BRATJE PIATNIK • • RADEČE

LJUBLJANA • KOLODVORSKA ULICA 3

Vinocet

tovarna vinskega kisa, d. z o. z.
Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina. Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji

Pisarna:
Ljubljana, Dunajska c. 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

I. Slanovic

splošno ključavničarstvo
Ljubljana, Gajeva ulica 2

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Specijelno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stojala iz medenine ali železno poniklovana.

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik
STEKLO

zrealno 6-8 mm, mašinsko 4-6 mm, portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII - Tel. 23-43
ZAGREB CELOVŠKA 81 OSLEK

- Za jugoslovanske patente
- št. 1406 od 1. marca 1923 na:
»Način i aparati za izvlačenje staklenih ploča«
(»Vorrichtung und Apparate zum Ziehen von Glastafeln«)
 - št. 1683 od 1. aprila 1923 na:
»Postupak za kontinuirno vučenje staklenih ploča«
(»Verfahren zum kontinuierlichen Ziehen von Glastafeln«)
 - št. 1763 od 1. maja 1923 na:
»Postupak za izvlačenje stakla«
(»Verfahren zum Ziehen von Glas«)
 - št. 1979 od 1. avgusta 1923 na:
»Postupak za vučenje staklenih tabla«
(»Verfahren zum Ziehen von Glastafeln«)
 - št. 1988 od 1. avgusta 1923 na:
»Postupak za izmenu savijajućeg valjka kod vlačućih strojeva za staklene ploče«
(»Verfahren zum Auswechseln der Biegewalze bei Ziehmaschinen für Glastafeln«)
 - št. 2527 od 1. decembra 1923 na:
»Stroj za vlečenje pločnega stekla«
(»Maschine zum Ziehen von Tafelglas«)
 - št. 2285 od 1. septembra 1923 na:
»Uredjaj za rezanje staklenih ploča«
(»Vorrichtung zum Schneiden von Glastafeln«)
 - št. 3063 od 1. avgusta 1924 na:
»Poboljšanja u postupku za glačanje izvlačenih staklenih ploča«
(»Verbessertes Verfahren zum Polieren von gezogenen Glastafeln«)
 - št. 3064 od 1. avgusta 1924 na:
»Postupak i postrojenje za glačanje izvlačenih staklenih ploča«
(»Verfahren und Vorrichtung zum Polieren von gezogenen Glastafeln«)
 - št. 3065 od 1. avgusta 1924 na:
»Postupak i postrojenje za automatsko uvodjenje obrevnog materijala u mašini za glačanje«
(»Verfahren und Vorrichtung zum automatischen Einführen von Beschneidungsmaterial in einer Poliermaschine«)
- se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenjene ponudbe na:
ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova ulica 2.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in ruđninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

SLOVENIA TRANSPORT

Železniško-carinsko, špedicijsko in transportno podjetje

Špedicija
Ocarinjenje
Tarifni biro

Ljubljana, Miklošičeva 21

MEDNARODNI TRANSPORTI
PREVOZI — PRESELITVE

Telefon 27-18

Ustanovljeno leta 1906.

Najboljši stroji! Vsak kupec najboljša referenca
Tudi na obroke dobavi tvrdka

The Rex Co.

Ljubljana
Gradišče 10

Telefon
2268

Zagreb
Sajmište 56

Ustanovljeno leta 1906.

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE „UNION“, LJUBLJANA

PIVOVARNA IN SLADARNA
Tovarna za špirit in kvas
v Ljubljani I poštni predal 45.

priporoča svoje izborne izdelke, in sicer:
svetlo in črno pivo v sodih in steklenicah, pekovski kvas, čisti rafinirani in denaturirani špirit.

PODRUŽNA PIVOVARNA v Mariboru

Telefon: Ljubljana 2310 in 2311 — Maribor 2023
Brzjavi: Pivovarna Union Ljubljana — Maribor

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani

Srečko Potnik in drug

Ljubljana, Metelkova ul. 13

Telefon št. 2110

Rač. pošt. hran. 11.612

parna destilacija esenc, eternih proizvodov itd.

priporoča: raznovrstne naravne **sadne soke** in sadne **marmelade**

Brezobrestna posojila „JUGRAD“

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. z o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 35/I.

Krajevno zastopstvo Maribor, Aleksandrova cesta št. 48.

Pravila proti plačilu Din 5.— v znamkah. Za odgovor prosimo znamko. Uradne ure od 8.—12. in 14.—18.

„KVERTA“
LJUBLJANA
Karlovska - 2. Vofarški pot 1

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

KASTELIC in DRUG

trgovina s papirjem na veliko
LJUBLJANA

Aleksandrova cesta št. 9
prilijte levo

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in lepenke d. z o. z., Sladki vrh

GUSTAV PUC

d. z o. z.

LJUBLJANA, TRŽAŠKA CESTA 9
nasproti tobačne tovarne

Stavbno Galanterijsko **kleparstvo**
Napeljava strelodvodov po naj-novejšem sistemu
Jamstvo za solidno izvršitev

Oblasno koncesionirana **inštalacija vodovodov**
Oddelek za strokovnjaško izvršitev in popravo vseh vrst auto-blatnikov in hladilnikov

Papirografija

družba z o. z.

Ljubljana
Gospodarska cesta 10
Telefon int. 2747

En gros prodaja papirja! -- Konkurenčne tvorniške cene!
Stalna zaloga papirja vseh vrst!

Veletrgovina

A. Šarabon
Ljubljana

priporoča
špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke - Raznovrstno rudniško vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za čiščenje z elektr. obratom
čimki na razpolago!

KRANJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA

J E S E N I C E - F U Ž I N E

Izdeluje:

Polfabrikate; valjano železo, okroglo, polokroglo, kvadratno, ploščato; kotno železo, tračnice do 22 kg na tekoči meter; vroče valjano in hladno valjano tračno železo; črno pločevino; železno žico, valjano, izvlečeno, svetlo, žarjeno, pocinkano, pobakreno, pokositreno; vzmeti za pohištvo iz pobakrene jeklene žice; žičnike vseh vrst; izdelke iz sive in iz jeklene litine; elektrode za električne peči